

Zeister Historisch Genootschap

Nieuwsbrief

Voorjaar 2013

In deze
Nieuwsbrief:

- Historische films op 18 maart, 30 april en 7 oktober
- Nieuws van de tentoonstellingscommissie
- Nieuw verschenen boeken
- Excursie naar het Zeisterbos

Van de voorzitter

Ook in dit jaar kunt u weer veel activiteiten van het Zeister Historisch Genootschap verwachten. We zullen deze activiteiten soms alleen en soms met andere erfgoedpartners gestalte geven. In deze Nieuwsbrief leest u over verschillende activiteiten voor de komende tijd.

Het project digitalisering Zeister Buitens heeft inmiddels aardig wat vertraging opgelopen. De beeldbank is nu nagenoeg gereed, het vullen ervan zal nog de nodige tijd en aandacht vragen. Ik blijf hopen dat er dit jaar toch al wel veel te zien zal zijn. U hoort van ons wanneer het zover is.

Dit jaar is het 100 jaar geleden dat het Zeisterbos (toen nog Zeister bosschen geheten) in het bezit van de gemeente Zeist kwam. Daarmee wist de gemeente te voorkomen dat dit gebied werd volgebouwd. Het bos speelde de afgelopen eeuw een belangrijke rol als toeristische trekpleister voor dagjesmensen en pensiongasten en als recreatiebos voor de Zeistenaren. In 1994 verwierf Stichting het Utrechts Landschap het Zeisterbos voor een symbolisch bedrag. We willen dit jaar speciale aandacht aan het Zeisterbos schenken, met een wandeling in mei, en in september een grote tentoonstelling in het Slot en een lezing.

In deze Nieuwsbrief maken we u ook weer attent gemaakt op enkele nieuwe boeken. Heeft u of kent u nieuwe boeken die voor de geschiedenis van Zeist van belang zijn? Stuur u ons dan s.v.p. een bericht hierover, zodat wij die kennis kunnen doorgeven via de Nieuwsbrief.

Enige tijd geleden zag ik de omvangrijke verzameling van alles wat met Zeist te maken heeft van de heer Evert van Tellingen. Het was indrukwekkend: van suikerzakjes, theelepeltjes en houten doosje gemaakt in Kamp Zeist (1914-1918) tot rekeningen van Zeister bedrijven, foto's en prentbriefkaarten, asbakjes, peper en zoutstellen en nog veel meer.

**Zeister
Historisch
Genootschap**

**Geschiedenishuis:
Middellaan 6
3701 VH Zeist**

**Postadres:
Postbus 342
3700 AH Zeist**

**Telefoon:
(030) 6916388**

E-mail: info@zeist-historie.nl

**Website:
www.zeist-historie.nl**

***ANBI-beschikking
Nummer 55 537***

Nu ben ik benieuwd of er nog meer donateurs zijn die ‘alles’ van Zeist verzamelen of alleen bepaalde voorwerpen. Zo ja, wilt u zich dan melden, dan kunnen we hiermee misschien samen iets ondernemen, gegevens uitwisselen, een ruilbeurs organiseren, er over publiceren in het blad Seijst, of voorwerpen fotograferen en digitaal beschikbaar stellen. Er zijn, kortom, vele mogelijkheden om uw (en onze collectie) over het voetlicht te brengen. Ik hoor graag van u.

Omdat we hoe langer hoe meer op de kosten moeten letten, doe ik een dringend beroep op u allen: wanneer u een e-mail adres heeft, wilt u ons dit doorgeven zodat u deze Nieuwsbrief voortaan digitaal ontvangt. Zij die deze Nieuwsbrief nu al digitaal ontvangen hoeven natuurlijk niet te reageren.

Effectiever is het nog om het aantal donateurs te vergroten. Vandaar ook de oproep: donateurs werven donateurs.

Met uw vragen of suggesties voor activiteiten van het ZHG bent u altijd welkom! Op dinsdagmorgen van 10:00 -12:00 uur en op de eerste zaterdag van de maand van 12:00-14:00 uur bent u welkom in het geschiedenishuis. Iedere dag bent u welkom op onze website www.zeist-historie.nl en kunt u ons met e-mail bereiken via info@zeist-historie.nl of fl.devrijer@worldonline.nl

Flora de Vrijer

Historische films op 18 maart, 30 april en 7 oktober

De Audiovisuele commissie heeft voor dit jaar de volgende voorstellingen in petto. De Voorjaarsvoorstelling vindt plaats **18 maart** in het Lichtpunt (Nieuwe Kerk), vanaf 14.30 uur. Vertoond wordt voor de pauze : ‘De Ezelsociëteit – Als je hun kiezen weer hoort malen,’ over het opvanghuis voor verwaarloosde ezels aan de Zwitsersekade.

Na de pauze de videofilm ‘Villa Rozenhoeve spreekt’ over de geschiedenis van een vergeten buitenplaats aan de Stichtse Lustwarande. Deze film beleefde afgelopen najaar zijn première.

Op Koninginnedag, **30 april**, vertonen we in Figi ‘De Achterkant van het Bestek’. De Najaarsvoorstelling krijgt als thema ‘ Zeist-West,’ maar daarover later meer.

Nieuws van de tentoonstellingscommissie

Momenteel werkt de tentoonstellingscommissie aan drie projecten, die alle in 2013 zichtbaar zullen worden.

Het eerste project is de (inmiddels derde) kleine wisseltentoonstelling in de expositieruimte in het Poortgebouw van de Oude Algemene Begraafplaats aan de Bergweg.

Als aanvulling op de vaste tentoonstelling ‘Begraven in Zeist’ wordt in drie wissellijsten een familie in beeld gebracht, waarvan leden op de Oude Begraafplaats zijn begraven. Na de families Van de Haar en De Pesters wordt nu aan de familie (Van) Ekdome aandacht geschonken. Zij hebben drie

graven, waarin tussen 1892 en 1947 is begraven.

Afkomstig uit De Bilt, vestigde Cornelis Ekdome zich in 1879 als beurtschipper aan de Waterigeweg. Na zijn dood in 1915 werd het bedrijf voortgezet onder de naam Wed. C. Ekdome en later Wed. C. Ekdome en Zonen. Voor de Tweede Oorlog groeide het bedrijf gestaag, dat goederen vervoerde van en naar Utrecht en Amsterdam.

Aankankelijk ging men met pramen en motorschuiten over de Zeister- en Biltse Grift en de Vecht, later door het hele land met flinke transportauto's met opschrift: EKDOM, Waterigeweg 7a, Tel. 2063, ZEIST. Nadat in 1949 de boten definitief uit de vaart waren genomen, verhuisde het bedrijf naar de 1e Hogeweg en later naar Bunnik.

Het Schippershuis is in 1961 afgebroken. Op deze plaats verrees het flatgebouw op de hoek Waterigeweg/Lageweg. Met foto's, tekeningen, advertenties en ander beeldmateriaal wordt in kort bestek het leven van de familie Ekdome in Zeist getoond. De tentoonstelling wordt op 20 april a.s. geopend en is daarna te bezoeken in de expositieruimte van het Poortgebouw elke vierde zaterdag van de maand t/m oktober, van 12:00 tot 15:00 uur. Actuele informatie op:

www.oudealgemenebegraafplaatszeist.nl

**Geschiedenishuis
is geopend op:**

**Dinsdagmorgen
10:00 - 12:00 uur**

**Eerste zaterdag
van de maand
12:00 - 14:00 uur**

**(niet in juli,
augustus en
december)**

**Donateursbijdrage
2013:
minimumbijdrage
is € 18,00 per
jaar, maar meer
mag natuurlijk
ook.
U krijgt er veel
voor terug.**

**DONATEURS
WERVEN
DONATEURS**

Donateurs zijn erg belangrijk voor ons. Samen werken we hard aan het bewaren en in stand houden van het historisch cultureel erfgoed van Zeist. Financiële bijdragen van de donateurs zijn de grootste bron van inkomsten; daarna een subsidie van de Gemeente Zeist. We hebben veel plannen, die we alleen kunnen uitvoeren met voldoende inkomsten.

Help ons en werf een donateur. Elke nieuwe donateur kan in 'Het Geschiedenishuis' een historische verrassing uitzoeken.

Het tweede project komt tot stand in samenwerking met de Erfgoedpartners: Figi en Slot Zeist. Onder de titel '*Kijk, Slot Zeist!*' wordt een beknopte expositie getoond in het souterrain (Kersbergenzaal) van het Slot.

Deze expositie bestaat uit historische foto's van gebeurtenissen in en om het Slot, zoals een theevisite in 1895 op het terras, een galafeest in 2009, een brandweeroefening op het Slotplein in 1926 en de Elfstedentocht op de Slotvijver in 1997.

Naast kaarten en luchtfoto's van het slot zijn foto's te zien van de belangrijke restauratie en de heropening door prins Claus in 1969. De expositie gaat in het voorjaar open en is vrij toegankelijk tijdens de openingsuren van de culturele vleugel.

Het derde project wordt in samenwerking met de Erfgoedpartners voorbereid. Van 7 september t/m 6 oktober zal in de culturele vleugel van het Slot een tentoonstelling te zien zijn over het Zeisterbos. Het is precies 100 jaar geleden dat de gemeente Zeist de "*Zeister Bosschen*" aankocht en daarmee wist te voorkomen dat dit gebied werd volgebouwd. Het bos heeft de afgelopen eeuw een belangrijke rol gespeeld als toeristische trekpleister voor dagjesmensen en pension gasten en als recreatiebos voor de Zeistenaren. Binnen haar grenzen hebben ook bijzondere ontwikkelingen plaats gevonden, zoals de aanleg van het ziekenhuis, de algemene begraafplaats, (toch) woningbouw en de vestiging van het bezoekerscentrum De Boswerf.

Ooit was er een kleine dierentuin, waarvan de kunstrots met maneschapen bij het Jagershuis nog rest. In 1994 werd stichting het Utrechts Landschap voor een symbolisch bedrag de nieuwe eigenaar van het Zeisterbos. Met de status van beschermd natuurgebied is bouwen-in-het-bos ook in de toekomst uitgesloten.

De interessante geschiedenis van het Zeisterbos wordt in beeld gebracht met prachtige historische kaarten, tekeningen en foto's, evenals documenten, filmfragmenten en citaten, uit de collecties van het Gemeentearchief en het Zeister Historisch Genootschap.

Andere activiteiten van het ZHG, zoals een excursie en een lezing zullen aansluiten op dit thema. Indien u oude filmbeelden van het Zeisterbos heeft en deze beschikbaar wilt stellen voor de tentoonstelling, vragen wij u contact op te nemen via info@zeist-historie.nl

Excursie naar het Zeisterbos op woensdag 15 mei 2013

Voor komend voorjaar organiseert de commissie 'Lezingen & Excursies' van het Zeister Historisch Genootschap een excursie naar het Zeisterbos. Het is één van de historische jaarthema's in 2013 waaraan we in de loop van dit jaar meer aandacht zullen besteden.

Het Zeisterbos is voor Nederlandse begrippen een bijzonder oud bos. De bomen zijn meer dan tweehonderd jaar oud, terwijl de bossen over het algemeen in Nederland niet ouder zijn dan zeventig jaar. Het Zeisterbos behoorde oorspronkelijk tot het landgoed Beek en Royen. Dit landgoed uit 1771 is aangelegd in een strakke barokstijl. Het lanenstelsel was recht en geometrisch van vorm, met de Woudenbergse weg als zichtas.

In 1913, inmiddels al honderd jaar geleden, kocht de Gemeente Zeist het bos om het voor bouwplannen te behoeden en om het als recreatiegebied te behouden. Het bos bestond het voornamelijk uit productiebos van grove den, zonder ondergroei. Om het bosgebied duurzaam te kunnen behouden als natuurterrein voor de bewoners van Zeist, droeg de gemeente het bos in 1994 over aan het Utrechts Landschap. Tijdens de wandeling op 15 mei zullen drie ervaren rondleiders van 't Gilde Zeist (bestaat in 2013 twintig jaar!) ons begeleiden en vertellen over de historie en 'wel en wee' van het Zeisterbos. U kunt zich voor deze excursie opgeven via het aanmeldingsformulier achterin deze Nieuwsbrief. Er zullen maximaal vijftig deelnemers meegaan.

Programma:

10.00 uur: Aanvang en verzamelen bij het hek van Landgoed Beek en Royen aan de Laan van Beek en Royen, tegenover de Jufferstraat. Daarna een bijzondere wandeling door een deel van het Zeisterbos o.l.v. vrijwilligers van 't Gilde Zeist.

Om ongeveer 11.00 uur een korte pauze bij het Bezoekerscentrum 'de Boswerf' voor koffie/thee. Daarna weer terug naar het beginpunt. Deze wandelexcursie (inclusief de pauze) zal ongeveer 2 uur in beslag nemen. Parkeren is mogelijk in de parkeergarage van Figi. Wij adviseren u met de fiets te komen.

*Heeft u vragen,
opmerkingen
en/of suggesties?*

*Aarzel niet om ze
te melden, via
telefoon of e-
mail:*

(030) 6916388

of

(030)6965311

E-mail: info@zeist-historie.nl

of

fl.devrijer@worldonline.nl

Nieuw verschenen boeken

De kerk van glas - het Woord in kleur - beelden als getuigen
en ramen als ogen

Auteurs: Cees Baan en Fred Manschot

Oplage 250 exemplaren

Uitgave van Hervormde Thomas wijkgemeente Zeist.

100 jaar Den Dolder

Auteurs: D.W. Lier, e.a.

Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met de
Historische Vereniging Den Dolder

ISBN 978-90-5345-449-7

Sjiek Zeist - De nieuwe woningarchitectuur in Zeist en Bosch en Duin
Van 2000 tot 2012

Auteur: Olfert Overduin

Oplage 1000 stuks

ISBN 978-90-820040-0-7

Jubileumboek Schitterend Zeist

Vijf jaar historische verhalen

Eindredactie: Annet Werkhoven en Yvette Hensen

ISBN 978-90-815004-0-1

Boeken waarin Zeist figureert:

De magie van het jaren '30 huis

Gebaseerd op langjarig stedenbouwkundig onderzoek naar de
Karakteristieken van particuliere tuinvijken uit het Interbellum

Auteur: Joost Kingma

ISBN 978-94-6004-115-0

Spionem Spionem

Auteur: Peter van Wermeskerken (Autobiografie)

ISBN 978-3000-402388

Excursie naar het Zeisterbos

Op woensdag 15 mei 2013
van 10:00 – 12:00 uur

Dhr./Mevr.

Adres

Postcode Woonplaats

Telefoon

E-mail @

neemt graag alleen/met introducés deel aan
de excursie naar het Zeisterbos en maakt een bedrag
over van x € 4,00 = € .. , ..

op rek. nr. 2967656 t.n.v. ZHG Van de Pollstichting
Excursiecomm. Inschrijven kan tot vrijdag 3 mei 2013.

Maximaal vijftig deelnemers. Bij overtekening wordt u zo
spoedig mogelijk teruggebeld of ge-e-mailed. Ook wordt
dan het betaalde inschrijfgeld z.s.m. teruggestort aan de
niet-ingedeelden.

Dit formulier graag voor 3 mei 2013 (laten) bezorgen bij:

Mw. M. van Voorden
Homeruslaan 27
3707 GN Zeist

of E-mail het formulier naar:
mevanvoorden@gmail.com

AGENDA EVENEMENTEN ZHG – EERSTE HALFJAAR 2013

Maart

- **Zaterdag 2 maart** - Openstelling Geschiedenishuis: 12:00 - 14:00 uur
- **Maandag 18 maart** - Voorjaarsfilmvoorstelling om 14:30 uur
Zaal het Lichtpunt van de Nieuwe Kerk, Boulevard 2a in Zeist:
 - ‘Villa Rozenhoeve spreekt’, over de geschiedenis van een vergeten buitenplaats aan de Stichtse Lustwarande
 - ‘De Ezelsociëteit – Als je hun kiezen weer hoort malen’, over het opvanghuis voor verwaarloosde ezels aan de Zwitsersekade.

April

- **Zaterdag 6 april** - Openstelling Geschiedenishuis: 12:00 – 14:00 uur
- **Zaterdag 20 april tot en met oktober 2013** – Tentoonstelling gewijd aan de familie (Van) Ekdomb. Poortgebouw van de Oude Algemene Begraafplaats. Elke vierde zaterdag van de maand van 12:00 tot 15:00 uur.
- **Maandag 22 april** - Historisch Café: 17:00 – 18:30 uur
- **Dinsdag 30 april** (Koninginnedag) - Film in Figi:
‘De Achterkant van het Bestek.’

Mei

- **Woensdag 15 mei** - Excursie naar het Zeisterbos

Augustus

- Excursie naar Blookerpark, Park Rodichem. Datum volgt.